

Spørsmål til høring

Vi forventer ikke at dere svarer på alle spørsmålene. Noen av spørsmålene er i hovedsak rettet mot offentlig sektor som tilbyr data, mens andre spørsmål er rettet mot brukere av dataene (næringsliv, forskning, presse, sivilsamfunn, osv.). Dere kan svare på spørsmålene som er relevant for dere.

Høringen er åpen, og alle kan sende inn innspill. Rådet ber om at svar sendes inn ved hjelp av denne svarmalen.

Navn, enten på virksomheten du representerer, eller deg som privatperson:

Skriv her: Utdanningsdirektoratet (Udir)

Hva beskriver best deg/dere som avsender:

- ☒ Offentlig virksomhet (statlig, kommunal eller fylkeskommunal)
- ☐ Næringsliv (privat virksomhet eller bransjeorganisasjon)
- ☐ Forskning eller utdanning
- ☐ Presse eller medier
- ☐ Sivilsamfunn eller interesseorganisasjon
- ☐ Privatperson
- ☐ Annen – Beskriv gjerne her:

1. Veilederens relevans og nytteverdi

På hvilken måte kan veilederen være nyttig for offentlige virksomheter som tilgjengeliggjør data?

Skriv inn svaret deres her:

Veilederen kan være nyttig som en samlet fremstilling av sentrale hensyn for offentlige virksomheter som tilgjengeliggjør data.

Det er også nyttig at veilederen skiller tydelig mellom krav og anbefalinger. Dette kan gjøre det lettere for virksomhetene å forstå hva de er forpliktet til å gjøre, og hva som er

god praksis. At veilederen samler dette på ett sted kan også bidra til mer enhetlig praksis både innad i virksomheten og på tvers av offentlig sektor.

Et sentralt mål er at data skal være enkle å finne, forstå og ta i bruk. Rådet ønsker særlig innspill fra virksomheter og personer som **bruker data** fra offentlig sektor.

Dekker veilederen de behovene dere har som brukere av offentlige data? Er det viktige brukerbehov som ikke er omtalt?

Skriv inn svaret deres her:

Hva kan man gjøre i offentlig sektor gjøre for å sikre at veilederen blir tatt i bruk og har en positiv effekt?

Skriv inn svaret deres her:

For å sikre at veilederen blir tatt i bruk, bør den gjøres kjent og inngå som en del av relevante styrings- og arbeidsprosesser i offentlig sektor.

Rådet foreslår at veilederen erstatter Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data ([lenke til regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Rådet mener at en veileder er mer fleksibel og enklere å holde oppdatert. Samtidig kan en veileder oppfattes som mindre forpliktende enn et rundskriv og/eller retningslinjer. Hvilke fordeler og ulemper ser dere med at det er en veileder fremfor retningslinjer?

Skriv inn svaret deres her:

En veileder kan være mer fleksibel enn retningslinjer, og dermed enklere å oppdatere i takt med utvikling i teknologi, regelverk og praksis. Det kan også gjøre det mulig å gi mer konkrete og praktisk orienterte råd.

Samtidig kan en veileder oppfattes som mindre forpliktende enn retningslinjer. Vi mener dette løses på en god måte ved å skille mellom krav og anbefalinger. Det er viktig at det fremgår tydelig hvilke krav som er rettslig bindende, hvilken status anbefalingene har, og at veilederen holdes oppdatert.

2. Skillet mellom krav og anbefalinger

Veilederen skiller mellom gjeldende og kommende rettslige krav på den ene siden, og anbefalinger for god praksis på den andre siden. Rådet ønsker innspill på om denne balansen er hensiktsmessig og forståelig.

Er forskjellen på krav og anbefalinger hensiktsmessig og forståelig? Er det anbefalinger som i realiteten er krav, og i så fall, etter hvilket regelverk?

Skriv inn svaret deres her:

Udir oppfatter forskjellen som hensiktsmessig og forståelig.

3. FAIR-prinsippene

Veilederen viser til de internasjonale FAIR-prinsippene. FAIR står for *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*. Dette er en større endring sammenlignet med de nåværende retningslinjene ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Rådet har selv definert ambisjonsnivåene, som en hjelp for offentlige virksomheter når de skal vurdere hvilke prinsipper de bør etterleve.

På hvilken måte har det en verdi for databrukere om offentlig sektor i større grad etterlever FAIR-prinsippene? Eventuelt hvis det ikke har verdi, hvorfor ikke? Er FAIR-prinsippene gjennomførbare og mulig å etterleve for offentlige virksomheter som deler data?

Skriv inn svaret deres her:

Økt etterlevelse av FAIR-prinsippene kan gjøre offentlige data enklere å finne, forstå, sammenstille og gjenbruke. Det er viktig at FAIR ikke blir et mål i seg selv, men et middel for å gjøre data mer tilgjengelige og nyttige for databrukerne.

Er rådets ambisjonsnivåer for FAIR-prinsippene forståelig og hensiktsmessig? Bør ambisjonsnivået justeres for noen av prinsippene, og i så fall hvilke og hvordan?

Skriv inn svaret deres her:

Ambisjonsnivåene fremstår som nyttige for å konkretisere hva det innebærer å etterleve FAIR-prinsippene, og gjør det mulig for virksomhetene å tilpasse ambisjonsnivået til egne forutsetninger og behov.

Det er positivt at veilederen oppfordrer virksomhetene til selv å vurdere hvilke prinsipper som er hensiktsmessige å etterleve og for hvilke data. Det kan likevel være nyttig å knytte ambisjonsnivåene tydeligere til forventet nytte for databrukerne.

Er oversettelsene av prinsippene forståelig, og gjengir de meningsinnholdet fra originalspråket, engelsk? Hvilken norsk oversettelse av “Findable” er mest dekkende og presis - “gjenfinnbar” eller “søkbar”? Er det andre begreper som bør vurderes?

Skriv inn svaret deres her:

Oversettelsene er forståelige. Vi vurderer «gjenfinnbar» som den mest presise oversettelsen av prinsippet «findable». Alternativt kan «finnbar» vurderes.

4. Andre innspill

Vi ønsker også innspill som ikke dekkes av spørsmålene over. Dette kan være synspunkter på enkeltpunkter i veilederen, forhold vi ikke har spurt om, eller andre perspektiver dere mener er relevante.

Er det noe i veilederen dere ønsker å kommentere spesifikt, bruker dere gjerne overskriftene og nummereringen fra veilederen.

Skriv inn svaret deres her:

Vedrørende «6. Tilby data uten brukerregistrering»: Selv om åpne data som hovedregel bør kunne benyttes uten at brukeren må søke om tillatelse eller registrere seg, kan det i enkelte tilfeller være hensiktsmessig å legge til rette for brukerregistrering. Dette gjelder særlig når data tilgjengeliggjøres gjennom tjenester som API-er, som kan være ressurskrevende å drifte og forvalte. Kunnskap om hvem som benytter tjenesten og hvordan den brukes, kan blant annet gi bedre grunnlag for kapasitetsplanlegging, håndtering av høy belastning, og prioritering av videreutvikling og forvaltning. Registrering kan også gjøre det mulig å etablere en dialog med brukerne om behov og konsekvenser av endringer i tjenesten. Vi mener derfor at veilederen bør åpne tydeligere for frivillig brukerregistrering eller andre mekanismer for å etablere kontakt med databrukerne, samtidig som det bør være et grunnleggende prinsipp at registrering ikke er en forutsetning for tilgang til åpne data.